

“Když se naplňovaly dny, kdy měl být vzat vzhůru, upjal svou mysl k cestě do Jeruzaléma a poslal před sebou posly. Vydali se na cestu a přišli do jedné samařské vesnice, aby pro něho vše připravili. Ale tam jej nepřijali, protože jeho tvář byla obrácena k Jeruzalému.

Když to uviděli učedníci Jakub a Jan, řekli: „Pane, máme přivolat oheň z nebe, aby je zahubil, jako to učinil Eliáš?“

Obrátil se a pokáral je: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ A šli do jiné vesnice.“

Lukášovo evangelium 9:51-56

Knihy Soudců 18

Jakému duchu patříme?

Druhé kázání o tom, o čem se vlastně nemluví. Na knihu Soudců se moc nekázalo, snad kdysi profesor Josef Kurz na ni kázal a určitě napsal knihu výkladů. Poslední kapitoly od 17. do 21. jsou spíše úvodem k celé knize, než závěrem. Tyto kapitoly nezmiňují žádné soudce, spíše obyčejné lidi. Kapitoly vynikají čtverým opakováním, že v Izraeli neměli krále. A dvakrát z toho se známým dovětkem: „Každý dělal, co uznal za správné.“ (17:6 a 21:25) Tenhle divný úvod napsaný jako závěr přináší vysvětlení a shrnutí toho, co se v Izraeli dělo. Nejsou to dějiny, jsou to knihy prorocké. Popisují povahu Izraele a zjevují Boží charakter. Minule jsme poznali jakéhosi Míku a četli vyprávění o jeho modle a o lévijském mládenci, který mu sloužil v domácí svatyni jako kněz.

Soudci, hebrejsky *šoftím*, jsou něco jako starostové, poslanci či senátoři. Zastupitelé, kteří v bráně města pomáhali udržovat právní stav společnosti. Tady to ale nedělají. Ale i kdyby to dělali, mravní a duchovní stav jim ale protékal mezi prsty. Dnes se budeme věnovat kmenu Dan. A Dan znamená soudce ve smyslu obhajoby. Máte tu dvě strany - soudce a advokáta.

S tou obhajobou to bylo tak: Pramátí Ráchel neměla děti. Chtěla po Jákobovi syna s výhrůzkou že zemře, když jej nedostane. Nakonec rodila její služka Bilha na kolena své paní. A Bůh tak Ráchel obhájil, když se její služce narodil Jákobův syn *Dan* - obhájce... Svě zadostiučinění a obhajobu před celým světem vložila do synova jména.

Dan je připodobňován hadovi (Genesis 49:16-17) a lvovi (Deuteronomium 33:22) a synové Danovi až na výjimky neměli dobrou pověst. Je mezi nimi první rouhač (Leviticus 24:11), který lál Jménu JHVH a zlořečil mu. „Přivedli ho tedy k Mojžíšovi; jméno jeho matky bylo Šelomit, dcera Dibrího, z pokolení Danova.“

Dan byl ale také silným pokolením válečníků, když se sepisují prapory Izraele v knize Numeri (2:25-31 a 10:25-27) není to ledajaká hrstka. Dan je zapsán v biblické paměti svým hledáním nejschůdnějších cest, svou pohodlností a pak svým modlářstvím. A o obojím si dnes povíme.

Charakter pohodlných lidí, pohodářů

Mohli bychom začít Danovce omlouvat. Ale není to jen chvilková únava, je to charakter, který se dá vystopovat v různých obdobích. Tak například: Když se píše, že pokolení Dan „až po onen den nepřipadl mezi izraelskými kmeny žádný dědičný podíl.“ (18:1) tedy místo na usídlení, nebyla to tak docela pravda. Danovcům připadlo území přímořských měst Ajalon (dnešní Tel Aviv) a další¹ (Jozue 19:40-47, Soudců 1:34), které se ale vzepřely a vyhnaly Danovce do kopců, do lesů. Samozřejmě se s nimi bojovalo, někdy i úspěšně díky Božím divům. Víme o tom z nedochovalo knihy Přímého, která ve verších poeticky vypráví, že při bitvě „slunce zmlklo a měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli.“ (Jozue 10:12-14).² To byla ta divuplná válka proti agresí pěti králů Emorejských, kteří se smluvili proti městu Gibeónu, jež se Izraeli poddalo a udělalo s ním smlouvu. Jozue při tom věděl, že žádá o nemožné: „Volal před očima Izraele: „Zmlkni, slunce, v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu!“ Pán Bůh se svými divy přiznává k těm, kteří ho prosí. Těm, kteří si vždycky najdou vysvětlení, proč věci nejdu, pak stačí nějaká výmluva. Nebo se modlí za

¹ Města: Sorea, Eštaól a Ír-šemeš, Šaalabín, Ajalón a Jitla, Elón, Timnata a Ekrón, Elteke, Gibetón a Baalat, Jehúd, Bené-berak a Gat-rimón (Jozue 19:41-45)

² To je zapsáno, jak známo, v Knize Přímého, což je básnická kniha, která se ztratila. Citát z ní je také v 2. Samuelově 1:18) Tj. není třeba svádět bitvy o to, zda je to skutečná astronomická událost. Není. Určitě není, ale je to zázrak, kterým Pán Bůh prostě pomohl svému lidu. Prostě to tak bylo, že bitvu zvládli. Neptejte se mne jak, byl to prostě div!

maličkosti - třeba za ořezané tužky. Ale nepřinášejí Hospodinu neřešitelné věci, na nichž záleží život.

A jak si Danovci zdůvodňovali svoje selhání? Třeba tak, že měli Emorejci z těch měst při pobřeží lepší zbraně. V přímořských krajích totiž měli modernější technologie a vyráběli zbraně ze železa. Modlit se proti železu? To je naivní! Tak se nemodlili za nemožné! I když měli veřejný Jozuův příklad. A pak neprovozovali technologickou špionáž. A tak se obsazení dědičného prostoru nepodařilo. Kdo se nemodlí a neřádá si nemožné, ten na žádné rozumné řešení nepřijde a používá jen ta nízká, nerozumná řešení. Jaká? Poslouchejte:

Danovci, kteří nedosáhli celého svého území, hostovali u Efrajimců a Benjaminců. A protože měli málo prostoru. Tak vyslali zvědy, zda by našli nějakou jinou možnost: „Danovci tedy vyslali ze své čeledi pět mužů, chrabrych bojovníků, ze svých končin, ze Soreje a Eštaólu, aby jako zvědové prozkoumali zemi. Poručili jim: „Jděte prozkoumat zemi.“ (18:2) Tak přešli kopec na Efrajimské pohoří až k Míkovu domu a přenocovali tam. Biblický text dále pokračuje: „Když byli u Míkova domu, poznali po řeči lévijského mládence. Odbočili tam a zeptali se ho: „Kdo tě sem přivedl? Co tady děláš? Co tu pohledáváš?“ Odpověděl jim: „Tak a tak to se mnou vyjednal Míka. Najal mě, abych mu sloužil jako kněz.“ Poprosili ho: „Doptej se teď Boha, abychom věděli, zdaří-li se nám cesta, na kterou jsme se vydali.“ Kněz jim řekl: „Jděte v pokoji. Nad cestou, na kterou jste se vydali, bdí Hospodin.“ (18:3-6) Kněžský mládenec posloužil jako věstec. Dotázal se Hospodina. Neřešte jakým způsobem a charakterem odpovědi. Co se asi mohl dozvědět u domácích bůžků Míkova domu...

Výzvědná mise danovských bojovníků je dovedla až na sever Izraele: „Těch pět mužů tedy šlo dál, až přišli do Lajiše. Spatřili město žijící si v bezpečí po způsobu Sidónců a v něm klidný a bezstarostný lid. Nebylo v zemi nikoho, kdo by je potupil, nebylo uchvatitele moci. Od Sidónců byli daleko a s nikým neměli žádnou dohodu.“ (18:7) Našli město pokojně žijící obchodním provozem. Říká se: Kde se obchoduje, tam se nebojuje. A tak to bylo v Lajiš. Obyvatelé Lajiše se měli dobře. Stalo se lehkou kořistí pro pohodáře, přesně tohle hledali. Tady se nebudou moc namáhat!

„Zvědové se vrátili ke svým bratřím do Soreje a Eštaólu. Bratří se jich zeptali: „Jak jste pořídili?“ Odpověděli: „Vzhůru, vytáhneme proti nim! Viděli jsme tu zemi, je velmi dobrá. Vy otálíte? Nerozpakujte se tam vtrhnout a tu zemi obsadit. Přijdete tam k bezstarostnému lidu. Země je na všechny strany otevřená, Bůh vám ji vydal do rukou. Je to místo, kde není nedostatek v ničem, co může země dát.“ (18:8-10) Úspěch a pohoda je důkazem, že je s námi Bůh. Ale to je pohanství! Úspěch či neúspěch nic nedokazuje... Nechápete? Já taky ne! Vůbec Danovcům ani Janovi a Jakubovi nedošlo, že připravují strašné svinstvo.³ A tady už si pomozme pochopit situaci slovy Pána Ježíše učedníkům z evangelia, které jsme četli: „Jakému duchu to patříte?“

Dějiny se opakují, chystala se agrese podobná všem současným: „Tak vyrazilo odtamtud z čeledi Danovců, ze Soreje a Eštaólu, šest set válečně vyzbrojených mužů. Táhli vzhůru a utábořili se v Kirjat-jearimu v Judsku. Proto se to místo nazývá Danovský tábor až dodnes; je za Kirjat-jearimem. Odtud se ubírali přes Efrajimské pohoří, až došli k Míkovu domu.“ (18:11-13) Vzali to trochu oklikou přes Míkův dům. Zřejmě věděli proč!

Pohodáři potřebují božstvo na své straně: „Tu promluvilo těch pět mužů, kteří jako zvědové prošli lajišskou zemi. Řekli svým bratřím: „Zdalipak víte, že v těchto domech je efód a domácí bůžci i socha tesaná a litá? Teď víte, co máte udělat.“ Odbočili tam, přišli k domu lévijského mládence, k Míkovu domu, a pozdravili ho přáním pokoje. Oněch šest set válečně vyzbrojených mužů zůstalo stát při vchodu do brány; byli to Danovci. Pak vystoupilo těch pět mužů, kteří jako zvědové prošli zemi, vešli tam a vzali tesanou sochu, efód a domácí bůžky i sochu litou, zatímco kněz stál u vchodu do brány se šesti sty válečně vyzbrojenými muži. (18:14-17)

A všichni musí ztichnout, kněz i Míka. Oběma to radí teroristé velice důrazně. Knězi - a tady se už dozvíme jeho původ - je to Mojžíšův vnuk - ucpou pusy penězi a postavením: „Když vešli do Míkova domu a vzali tesanou sochu, efód a domácí bůžky i sochu litou, otázal se jich kněz: „Co to děláte?“ Odpověděli mu: „Mlč, buď zticha a pojď s námi; budeš nám otcem a knězem. Je lepší

³ I soudkyně a válečnice Debora si povzdechne ve své písni, že Danovci nejsou na válku. Dali se najmout na lodě Fénicianů a obchodují. Pohodáři! (Soudců 5:17)

být knězem domu jediného muže, anebo být knězem kmene a čeledi v Izraeli?“ Knězi se to zalíbilo, vzal efód a domácí bůžky i tesanou sochu a vstoupil mezi lid.“ (18:18-20) Opustil ty, kterým sloužil a skočil po novém místě, které mu slibovalo nové výhody.

Vydali se na cestu. Kdyby si vyprávěli staré příběhy, věděli by že otec Jákob v zástupu šel napřed a teprve za ním jeho děti (Genesis 33:3). Danovci poskládali průvod zcela jinak: „Děti, dobytek i cenný majetek umístili dopředu.“ To samo o sobě vypovídá, jak mysleli. (18:21)

Míkovi, který byl ochoten bránit své bohy a kněze vzkázali, aby držel ústa a zmizel: „Byli už daleko od Míkova domu, když byli přivoláni muži z domů, které stály při domě Míkově. Dohonili Danovce a volali na ně. Přiměli je k tomu, že se otočili a otázali se Míky: „Co ti je, že jsi je přivolal?“ Odpověděl: „Vzali jste mi bohy, které jsem si udělal, i kněze a odtáhli jste. Co mi ještě zbývá? A to se mě ptáte: „Co ti je?““ Danovci jej okřikli: „Ať už za námi není slyšet tvůj hlas! Jinak se na vás vrhnou rozhořčení muži a budeš smeten i se svým domem.“ Potom Danovci pokračovali v cestě. Míka viděl, že jsou silnější než on, obrátil se a vrátil do svého domu. (18:22-26)

„Když tedy vzali, co si dal udělat Míka, i kněze, kterého měl, přitáhli na Lajiš, na klidný a bezstarostný lid.“ Obrátili se na sever. Lajiš je v klně hor, pod Hermonem, kde pramení Jordán. Izraelité „Pobili všechny obyvatele ostřím meče a město vypálili. Nebylo nikoho, kdo by je vysvobodil, protože město bylo daleko od Sidónu a s nikým neměli žádnou dohodu. Leželo v dolině u Bét-rechóbu. Danovci pak město opět vystavěli a osídlili. Pojmenovali město Dan podle jména svého praotce Dana, který se narodil Izraelovi; původně se ovšem jmenovalo Lajiš.“ (18:27-29) Dnes je to nejsevernější místo Izraele. Když se má vyjádřit Izrael, říká se to odshora dolů, říká se od Danu po Beer-šebu. Zvláště v knihách Samuelových a Paralipomenon. U nás, v knize Soudců, to budeme číst ve 20:1.

Charakter modlářů

A tady je ta druhá charakteristika kmene Dan. Jsou to modláři. „Danovci si tam - v tom svém novém městě - postavili tu tesanou sochu a Jónatan, syn Geršóma, syna Mojžíšova (plný titul toho Levity), i jeho potomci byli kněžími kmene Danovců až do dne, kdy byli ze země vysídleni. Míkova tesanou sochu, kterou si dal udělat, tam měli umístěnu po celou dobu, kdy byl dům Boží v Šílu.“ (18:30-31) A jedno ze dvou zlatých telat, která po rozpadu Davidovy a Šalamounovy říše, nechal udělat král Jeroboám, stálo právě v Dan (1. Královská 12:28nn).

A Samařané, které máme pro porovnání v textu z Nové smlouvy, ti svou identitu čerpají ze ztracených kmenů severního Izraele, které byly rozprášeny v letech 722-21 před Kristem, kdy zaniklo Samaří. Tedy i z Danovců, o kterých tu mluvíme.

Co si z toho vezmeme:

Budeme si to pořád opakovat: Selhání a duchovní bída nikdy nebyly důvodem, aby Bůh svůj lid úplně zatratil. Vychovává jej, nese a trestá - ale nezatratí. Není s námi rychle hotový. Zato učedníci jsou se Samařany rychle hotovi. Odmítli je, odmítli Ježíše! Chtěli na poslat ohnivý déšť. Je otázkou, zda by toho byli schopni. Spíše ne. Ale ono stačí, když se o tom jen mluví. Pozor na to jak mluvíme. Raději se budeme modlit nesmyslné modlitby „proti železu“

Ježíšovo odmítnutí bezcharakterního řešení je jasné. Je základem našeho náboženství. Nejsme tu pro trestání našeho okolí. Ježíš to neřekl negativně, ač to tak vypadá. Zkuste si to říci objektivně: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ Musíme vědět, proč jsme tu a jakému Duchu patříme. Nakonec to mělo jiné, překvapivě prosté řešení. Šli do jiné vesnice a tam uspěli... Ohromné problémy mívají paradoxně prosté řešení.

Pokud je cílem úspěch a zdar za co nejmenší cenu, pak budeme schopni úplně všeho... Bezcharakterní a líní pohodáři končí u modlaření. Musí se pokoušet hýbat s Pánem Bohem, aby jim jejich záměry vycházely. Nejde to a skončí to fiaskem, jim ale stačí, že to fiasko nebude za jejich života. To není, nebude a nesmí být příklad našeho života!

K videu:

Ta tvář! aneb Štronzo!

Numeri 6:24- 27

„Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.‘ Tak vloží mé jméno na Izraelce a já jim požehnám.“

“Když se naplňovaly dny, kdy měl být vzat vzhůru, upjal svou mysl k cestě do Jeruzaléma a poslal před sebou posly. Vydali se na cestu a přišli do jedné samařské vesnice, aby pro něho vše připravili. Ale tam jej nepřijali, protože jeho tvář byla obrácena k Jeruzalému.

Když to uviděli učedníci Jakub a Jan, řekli: „Pane, máme přivolat oheň z nebe, aby je zahubil, jako to učinil Eliáš?“

Obrátil se a pokáral je: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ A šli do jiné vesnice.“

Lukášovo evangelium 9:51-56

Ježíš šel do Jeruzaléma, přečetli si to z jeho tváře. Jeho tvář téměř ztvrdla. Ježíšův cíl ale není v Jeruzalémě, tam se jen zastaví. Jeruzalému se někdy říká střed světa. Možná, ale cíl světa je přece jen jinde. Při vši lásce k tomuto světu, není cílem Jeruzalém, New York a ani Moskva. Přece, pokud jdeme s Kristem směřujeme dál, vzhůru, do věčnosti. To bychom si měli číst z Ježíšovy tváře, když řešíme moderní problémy. V Bibli na na ty naše moderní problémy nejsou odpovědi, protože Ježíš řeší jiné věci. A my mu tak rádi vnucujeme svoje představy, ale odpověď lze přečíst z jeho tváře, z toho, kam je upnuta jeho mysl.

Poslal posly před sebou, před tou svou tváří. Ale ti si vyčetli z Ježíšovy tváře jen ten Jeruzalém, tak mluvili jen o něm. Z Galileje do Judska, do Jeruzaléma je to tři dny cesty. Jenže Židé a Samařané se nemají rádi. Je to pár let, co jeden velekněz Jan Hyrkán (128 před Kristem) nechal zbořit samařskou svatyni. Samařani si nemuseli vzájemně sdílet dobré zkušenosti s Ježíšem. A ze všech těch důvodů Samařané učedníky nepřijali. Vyhnali. Možná ponížili. A aby tomu ponížení poutníci předcházeli a nemuseli jít do Jeruzaléma přes Samařsko, nešli po západním břehu Jordánu, ale chodili po východním břehu řeky.

Z nesnášenlivosti rostou bariéry obchodu, lidských vztahů, které bolí. Dva učedníci, kterým se říkalo Boanerges - synové hromu, Jan a Jakub si to chtěli s tou samařskou vesnicí vyříkat. Chtěli pustit na tu vesnici ohnivý déšť. Je velkou otázkou, zda by něco takového mohli udělat. Spíše ne. Ale už jen to, že se o tom vážně mluví, je strašné! Každopádně se na to Jan i Jakub cítili a měli svůj vzor v Eliášovi (2. Královská 1:10 a 12), ten říkal: „Jsem-li muž Boží, ať sestoupí oheň z nebe a pozře tebe i tvých padesát!“ I sestoupil oheň z nebe a pozřel jej i jeho padesát.“

Cítili se jako mužové Boží, ta jejich tvář vypadala strašně posvátně a povzneseně, že byli schopni provést teroristický útok proti bezbranným - ne proti vojsku, které Eliáše mocí silou chtělo deportovat. Úplně se pomátli!

Ježíšovo odmítnutí odkrývá tajemství jeho tváře. Každá mise a každý krok je veden Duchem Božím. Ježíš to neřekl negativně, ač to tak vypadá: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.“ A šli do jiné vesnice.“

Váš Duch, který řeže moji tvář, který mne i vás motivuje přichází aby lidi zachraňoval, dával život. Nikoli k tomu, aby lidi ničil!

Nejhezčí je ten konec. Má to velmi prosté řešení, stejně jako mnoho našich zmatků, které bereme smrtelně vážně: Tak prostě šli do jiné vesnice, no, a bylo to!